

doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.11.069>

УДК 336.226.3:336.225

О. О. Литвиненко

головний державний
інспектор Центрального
міжрегіонального
управління ДПС по роботі
з великими платниками
податків,
Київ, Україна,
litvinenkolena263@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-6008-2986>

А. В. Пислиця

кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри
фінансів імені Віктора Федосова
Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна,
pyslytsya.anna@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5330-3759>

А. А. Славкова

кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри
фінансів імені Віктора Федосова
Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна,
slavkova.a@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8337-8679>

**ОПОДАТКУВАННЯ ВЕЛИКОГО БІЗНЕСУ:
ДОСВІД АВСТРІЇ ТА РУМУНІЇ**

Анотація. *Вступ.* Великий бізнес і великі платники податків (ВПП) відіграють надзвичайно важливу роль у державі. Йдеться не лише про фіскальну, а й про соціально-економічну та політичну роль. В. М. Федосов останні 20 років життя приділяв особливу увагу саме тематиці ВПП, тим самим укотре підтвердивши свою наукову далекоглядність та рух у унісон із сучасними світовими тенденціями. *Проблематика.* Автори статті вважають постійно актуальним систематичне дослідження зарубіжної практики оподаткування великого бізнесу, його взаємовідносин із державою, адже законодавство та практика змінюються не лише в Україні, а й за кордоном, що потребує додаткового вивчення та осмислення. Для дослідження було свідомо обрано дві європейські, але різні за рівнем економічного розвитку країни – Австрію та Румунію.

Мета статті – оприлюднення результатів наукового дослідження практики оподаткування великого бізнесу та взаємодії податкових органів з ВПП у Австрії та Румунії, обґрунтування доцільності її імплементації в Україні.

Методи. Використовувалися загальнонаукові й спеціальні методи, зокрема: наукової абстракції та синтезу, індукції та дедукції, аналогій та систематизації, порівняльний метод, метод експертної оцінки.

Результати. Досліджено досвід оподаткування великого бізнесу та ВПП у Австрії та Румунії. Виявлено, що окремих податків для великого бізнесу в обох країнах не існує, проте в Румунії є окремий податок для мікропідприємств. Проаналізовано, чи ототожнюються в досліджуваних країнах поняття “великий бізнес” і “великий платник податків”, а також те, які інші поняття вживаються. Розглянуто критерії ідентифікації ВПП і великого бізнесу в Австрії та Румунії. Показано специфіку сервісу ВПП у Австрії та Румунії. Представлено сучасний стан соціальної відповідальності великого бізнесу в Австрії та Румунії. Акцентовано увагу на ролі ВПП і великого бізнесу у публічних фінансах та здійсненні соціально-економічної політики держави на державному й місцевому рівні.

Висновки. Дослідження особливостей оподаткування великого бізнесу та ВПП у Австрії та Румунії показало, що: по-перше, ця категорія платників сплачує ті самі податки, що і решта платників у цих державах; по-друге, у Австрії поняття “велике підприємство” та “великий платник” певною мірою ототожнюються, але є різні

критерії для великого підприємства та підприємства, що підпорядковується Податковій службі для великих компаній; у законодавстві Румунії є поняття “велике підприємство” або “велика компанія” та окреме поняття “великий платник податків” (велике підприємство та ВПП відрізняються за критеріями відбору); по-третє, наведено критерії ідентифікації ВПП і великого бізнесу в Австрії та Румунії; по-четверте, досліджено особливості адміністрування податків, що сплачують ВПП, а також особливості податкового супроводження великих платників податків, притаманні досліджуваним країнам; по-п'яте, розкрито специфіку прояву соціальної відповідальності великого бізнесу в Австрії та в Румунії.

Ключові слова: публічні фінанси, податки, оподаткування, податкові органи, великі платники податків, великий бізнес, адміністрування податків, податковий контроль, сервіс великих платників податків, соціальна відповідальність великого бізнесу, соціально-економічна політика.

Табл. 2. Літ. 39.

Olena Lytvynenko

STS for work with large taxpayers,
Kyiv, Ukraine,
litvinenkolena263@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-6008-2986>

Anna Pyslytsia

Ph. D. (Economics), Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine,
pyslytsia.anna@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5330-3759>

Alla Slavkova

Ph. D. (Economics), Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine,
slavkova.a@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8337-8679>

LARGE BUSINESS TAXATION: THE EXPERIENCE OF AUSTRIA AND ROMANIA

Abstract. Introduction. Large businesses and large taxpayers (LTs) play an extremely important role in every state, not only a fiscal role but also socio-economic and political roles. In the last 20 years of his life, Viktor Fedosov paid special attention to the issue of large taxpayers, thereby once again confirming his scientific foresight and movement in unison with the most modern global trends.

Problem Statement. The authors of this article consider the systematic study of the foreign practice of large business taxation and its relationship with the state because legislation and practice are changing not only in Ukraine, but also abroad, which requires additional study and understanding. The authors deliberately have chosen for research two European countries with different levels of economic development: Austria and Romania.

Purpose. The purpose of the article is to make public the results of the scientific study of the taxation practices of large businesses and the interaction of tax authorities with large taxpayers in Austria and Romania and to justify the feasibility of its implementation in Ukraine.

Methods. General scientific and special methods were used, in particular: scientific abstraction and synthesis, induction and deduction, analogies and systematisation, comparative method, and expert evaluation method.

Results. The experience of taxation of large businesses and large taxpayers in Austria and Romania was studied. It has been found that there are no separate taxes for large businesses in either Austria or Romania, but there is a separate tax for micro-enterprises in Romania. It has been analysed whether the concepts of “large business” and “large taxpayer” are the same in the studied countries, as well as what other concepts are used. The criteria for identifying a large taxpayer and a large business in Austria and Romania are considered. The specifics of the service for large taxpayers in Austria and Romania are shown. The present state of social responsibility of large business in Austria and Romania

is presented. Attention is focused on the role of large taxpayers and large businesses in public finance and the implementation of socio-economic policy of the state at the state and local levels.

Conclusions. The conducted study of the peculiarities of taxation of large businesses and large taxpayers in Austria and Romania has showed that, firstly, this category of taxpayers pays the same taxes as the rest of taxpayers in these countries; secondly, in Austria, the concepts of “large enterprise” and “large taxpayer” are to some extent identified, but there are different criteria for a large enterprise and an enterprise subject to the Tax Service for large companies; Romanian legislation has the concept of “large enterprise or large company” and a separate concept of “large taxpayer” (large enterprise and large taxpayer differ in their selection criteria); thirdly, the criteria for identifying a large taxpayer and a large business in Austria and Romania are presented; fourthly, the features of tax administration paid by large taxpayers, as well as the features of tax support of large taxpayers, specific to the studied countries, were investigated; fifthly, the peculiarities of the manifestation of social responsibility of big business in Austria and Romania are presented.

Keywords: public finance, taxes, taxation, tax authorities, large taxpayers, large business, tax administration, tax control, servicing the large taxpayers, social responsibility of large business, socio-economic policy.

JEL classification: G38, H25, H39, M14.

Вступ. Великий бізнес і великі платники податків (ВПП) відіграють надзвичайно важливу роль у кожній державі. Йдеться не лише про основну – фіскальну – роль великого бізнесу, а й про його соціально-економічне та політичне значення. Завдяки своїй потужній фіскальній ролі великий бізнес та ВПП посідають вагомe місце у публічних фінансах держави, сприяючи також реалізації соціально-економічної політики держави на державному та місцевому рівнях. Віктор Михайлович Федосов особливу увагу останні 20 років життя приділяв саме тематиці ВПП, тим самим укорте підтвердивши свою наукову далекоглядність та рух в унісон із найсучаснішими світовими тенденціями. Паралельно з науковим інтересом Віктора Михайловича до цієї теми в нашій державі відбувалося становлення системи взаємовідносин держави з ВПП: це і встановлення на законодавчо-нормативному рівні критеріїв їх ідентифікації, створення та модернізація спеціалізованих підрозділів по роботі з ВПП. Тримавши руку на пульсі прагматики роботи з великими платниками податків, В. М. Федосов не забував і про наукове розроблення цієї теми [1; 2]. Окремі аспекти взаємовідносин держави з ВПП обов'язково розглядалися в дисертаційних дослідженнях кафедри фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, яку він очолював понад 40 років. Більш широко цю тему було розкрито у статтях і дисертаціях його аспірантів та докторантів, а також учнів його послідовників.

Аналіз досліджень і постановка проблеми. Проблематику, пов'язану з оподаткуванням великого бізнесу, його фіскальними взаємовідносинами з державою, урахуванням відповідного світового досвіду, В. М. Федосов почав розробляти першим в Україні ще в далекі 1990-ті роки [1; 2]. Учні та послідовники Віктора Михайловича також одними з перших у своїх наукових

роботах представляли результати дослідження цієї тематики. Серед найбільш пов'язаних із темою статті праць згадаємо лише окремі роботи таких авторів, як А. А. Славкова (аспірантка В. М. Федосова) [3], О. С. Ватаманюк (аспірантка А. А. Славкової) [3–5], О. М. Сущенко (аспірант і докторант В. М. Федосова) [6], А. В. Пислиця (докторантка В. М. Федосова) [6].

Приділяючи особливу увагу тематиці оподаткування великого бізнесу, Віктор Михайлович Федосов завжди заохочував ґрунтовне дослідження зарубіжної практики, базоване на вивченні іноземних першоджерел. Автори статті вважають завжди актуальним систематичне дослідження зарубіжної практики оподаткування великого бізнесу, його взаємовідносин з державою, адже законодавство та практика змінюються не лише в Україні, а й за кордоном, що потребує додаткового вивчення й осмислення.

Автори свідомо обрали для дослідження дві європейські, але різні за рівнем економічного розвитку країни – Австрію та Румунію. Обидві ці країни мають досвід роботи з ВПП. Ми пропонуємо порівняти відповідний зарубіжний досвід з українським.

Метою статті є оприлюднення результатів наукового дослідження практики оподаткування великого бізнесу та взаємодії податкових органів з великими платниками податків в Австрії і Румунії, обґрунтування доцільності її імплементації в Україні.

Методи дослідження. При виконанні поставлених завдань використовувалися загальнонаукові й спеціальні методи, зокрема: наукової абстракції та синтезу, індукції та дедукції, аналогій та систематизації, порівняльний метод, метод експертної оцінки.

Результати дослідження. Насамперед з'ясуємо, *чи відрізняється оподаткування великого бізнесу від оподаткування іншого бізнесу в досліджуваних країнах*. Проаналізувавши податкове законодавство Австрії та Румунії [7; 8], можемо констатувати, що окремих податків для великого бізнесу в обох досліджуваних країнах не існує. Великі підприємства оподатковуються за загальною ставкою податку на прибуток. Проте в Румунії діє окремий податок для мікропідприємств.

Румунська юридична особа може обрати застосування податку на прибуток для мікрокомпаній, якщо сукупно відповідає таким умовам станом на 31 грудня попереднього року:

- отримані доходи не перевищують суму, еквівалентну 500 тис. євро;
- статутним капіталом володіють інші особи, крім державних та адміністративно-територіальних одиниць;
- підприємство не перебуває в стадії розпуску з подальшою ліквідацією;
- щонайменше 80 % загальних доходів генерується не від консалтингової та управлінської діяльності, крім податкового консультування;
- має хоча б одного співробітника, крім податкового консультування;
- має асоційованих осіб / акціонерів, котрі володіють понад 25 % вартості/кількості титулів участі або прав голосу не більше ніж у трьох румунських мікрокомпаніях.

Режим мікрокомпаній не може застосовуватися румунськими юридичними особами, котрі провадять банківську діяльність, займаються страхуванням та перестрахуванням ринку капіталу, включно з посередницькою діяльністю в цих сферах, азартними іграми, розвідкою, розробкою або експлуатацією родовищ нафти й природного газу [8]. Як бачимо, румунський податок для мікропідприємств нагадує український єдиний податок.

Далі дослідимо, чи ототожнюються в досліджуваних країнах поняття “великий бізнес” і “великий платник податків”, а також те, які ще поняття вживаються (топ-100, топ-50, топ-10 великих платників). Нагадаємо, що в Україні ці поняття не ототожнюються. На сьогодні в нас є три окремі дефініції: великі платники податків [9], суб'єкти великого підприємництва [10] та великі підприємства [11]. Проаналізувавши законодавство Австрії, ми не виявили окремого поняття “великий платник податків”, тому можна припустити, що поняття “велике підприємство” і “великий платник” певною мірою ототожнюються. Такі висновки зроблено на основі аналізу Федерального закону про спеціальні норми цивільного права для компаній (корпоративний кодекс – UGB) і Федерального закону про загальні положення та порядок справляння податків податковими органами федеральних, земельних і місцевих органів влади (Федеральний податковий кодекс – BAO), де трапляються такі поняття, як “Großbetriebe”, “Große Kapitalgesellschaften” та “größUnternehmen” – усі вони в перекладі з німецької мови означають “велике підприємство, компанія, корпорація” [12; 13].

Проте в Австрії є різні критерії для великого підприємства та підприємства, що підпорядковується Податковій службі для великих компаній. Зокрема, *великі підприємства* визначаються за кількістю працівників, сумою річного доходу та загального балансу, а *великі платники податків* – за сумою продажів. Детальніше про критерії та цей орган податкового контролю йтиметься далі.

В Австрії також відоме поняття “топ-500 найбільших компаній” (trend TOP 500: Österreichs größte Unternehmen) [14]. Трендовий рейтинг 500 найбільших компаній ранжує компанії відповідно до їх обороту.

У законодавстві Румунії є поняття *велике підприємство* (marile întreprinderi) або *велика компанія* (companie mare) та окреме поняття *великий платник податків* (marilor contribuabili). Велике підприємство та ВПП різняться за критеріями відбору [15; 16].

Зустрічаються також рейтинги топ-100, топ-50, топ-10 найбільших компаній Румунії [17–19].

Топ-10 – найцінніші румунські компанії 2021 р. (Top 10 – The Most Valuable Romanian Companies 2021):

- 1) UI Path;
- 2) Hidroelectrica;
- 3) OMV Petrom;
- 4) Dedeman;
- 5) eMAG (Dante International);

- 6) Banca Transilvania;
- 7) BCR;
- 8) Romgaz;
- 9) Nuclearelectrica (SNN);
- 10) BRD – Groupe Société Générale [19].

Проаналізувавши топ-10 найцінніших компаній і порівнявши цей список із переліком великих платників податків за відповідний рік, можемо констатувати, що всі компанії, представлені в цьому рейтингу, є великими платниками податків [20].

Перейдемо до розгляду *критеріїв ідентифікації великого платника податків і великого бізнесу* в досліджуваних країнах.

- В Австрії великими платниками податків вважаються платники, котрі:
- перевищили поріг доходу від продажу в 10 млн євро;
 - є частиною багатонаціональної групи компаній;
 - надають фінансові послуги;
 - мають певну правову форму;
 - були визнані урядом як некомерційна будівельна асоціація;
 - є частиною групи компаній відповідно до законодавства;
 - підпадають під супровідний контроль або для яких було надіслано запит [21].

Станом на 31 жовтня 2020 р. в Австрії налічувалося 1840 великих компаній [22].

В Австрії критерії великих підприємств, як і в Румунії й Україні, відрізняються від критеріїв ВПП. Отже, далі розглянемо, як австрійські підприємства розподіляються за розмірами.

Малі корпорації – це ті, які не перевищують принаймні двох із трьох характеристик:

- загальний баланс – 5 млн євро;
- дохід за 12 місяців до звітної дати – 10 млн євро;
- у середньому 50 працівників на рік.

Мікрокорпорації – це малі корпорації, котрі не є інвестиційними або холдинговими компаніями та не перевищують щонайменше двох із трьох характеристик:

- підсумковий баланс – 350 тис. євро;
- дохід за 12 місяців до звітної дати – 700 тис. євро;
- у середньому 10 працівників на рік.

Корпораціями середнього розміру є ті, що перевищують принаймні дві з трьох характеристик, зазначених вище, і не перевищують дві з трьох характеристик, наведених нижче:

- загальний баланс – 20 млн євро;
- дохід за 12 місяців до звітної дати – 40 млн євро;
- у середньому 250 працівників на рік.

Великі корпорації – це ті, які перевищують принаймні дві з трьох характеристик для корпорацій середнього розміру. Компанія, котра становить

суспільний інтерес (компанії, чий цінні папери обертаються на регульованому ринку в державі – члені Європейського Союзу або в державі – учасниці Угоди про Європейський економічний простір; корпорації, що є кредитними установами; корпорації, які є страховими компаніями), завжди розглядається як велика корпорація [13].

Великим платником податків у Румунії вважаються платники, які відповідають таким вимогам:

а) Національний банк Румунії; кредитні установи, що мають дозвіл Національного банку Румунії, за винятком кредитних спілок у складі кооперативних організацій кредиту; страхові компанії, котрі мають дозвіл Фінансового наглядового органу; фінансові інвестиційні компанії; Румунське телебачення; Румунське радіомовлення;

б) румунські юридичні особи, засновані відповідно до положень Закону про товариства 1990 р. (зі змінами та доповненнями), включно з юридичними особами, утвореними шляхом злиття з іншими платниками податків;

в) філії іноземних юридичних осіб – платників податків / визначені постійні представництва / постійні представництва, котрі провадять діяльність на території Румунії;

г) автономні регіони, компанії та національні підприємства, підприємства з переважно державним чи повністю державним капіталом;

д) національні науково-дослідні інститути.

Відбір великих платників здійснюється серед платників, що відповідають вимогам, на підставі таких критеріїв (табл. 1).

Таблиця 1. Критерії відбору великих платників податків у Румунії

Спеціальні критерії	Базовий критерій	Критерій стійкості
а) Специфічний критерій виду діяльності – Національний банк Румунії; кредитні установи, які мають дозвіл Національного банку Румунії, за винятком кредитних спілок у складі кооперативних організацій кредиту; страхові компанії, які мають дозвіл Фінансового наглядового органу; фінансові інвестиційні компанії; Румунське телебачення; Румунське радіомовлення. б) Інвестиційний критерій – вартість інвестицій новостворених платників податків повинна становити понад 10 млн євро протягом перших трьох років з моменту реєстрації. с) Критерій єдиної фіскальної групи – платники податків, котрі входять до єдиної групи ПДВ	Сукупне значення трьох показників у таких пропорціях: оборот – 50 %; загальна сума задекларованих податкових зобов'язань – 30 %; витрати на персонал – 20 %	Великі платники податків, які більше не відповідають інвестиційному критерію, критерію єдиної фіскальної групи та базовому критерію протягом трьох років поспіль, будуть вилючені зі списку, починаючи з 1 січня наступного року. Також великі платники податків, котрі ініціюють провадження у справі про банкрутство, визнані неактивними в Торговому реєстрі або визнані неактивними на підставі положень Податкового процесуального кодексу в рік відбору, будуть виключені з переліку через три роки поспіль, починаючи з 1 січня наступного року

Складено за: [23; 24].

У Румунії перелік основних платників податків, включно з переліком їхніх вторинних підприємств, оновлюється щорічно на основі критеріїв від-

бору та конкретних правил до 10 грудня кожного року та оприлюднюється на вебсайті Національного агентства з питань фіскального адміністрування [25]. У січні 2022 р. перелік включав 3364 платників податків [26].

Після вивчення критеріїв відбору ВПП у Румунії стає зрозумілим, що далеко не всі великі підприємства можуть бути великими платниками. Для підтвердження цього наведемо критерії великого підприємства в Румунії (табл. 2).

Таблиця 2. Критерії розподілу підприємств за розмірами в Румунії

Категорія	Кількість працівників, осіб	Загальний оборот або баланс, млн євро	
Середні	< 250	≤50	≤43
Малі	<50	≤10	≤10
Мікро	< 10	≤2	≤2

Складено за: [27].

Як бачимо з таблиці, у Румунії, як і загалом у Європейському Союзі, малим підприємством є компанія, що має до 50 працівників, а мікропідприємством – до 10 працівників. Підприємство середнього розміру нараховує від 50 до 249 працівників. Компанії з понад 250 працівниками вважаються великими підприємствами. Отже, у Румунії великим є підприємство, що перевищує принаймні два з трьох критеріїв для середнього підприємства.

Визначившись із суб'єктним складом досліджуваних нами платників, розглянемо *спеціалізовані органи, котрі працюють з ними*. Насамперед з'ясуємо, чи є в досліджуваних нами країнах окремий підрозділ по роботі з ВПП (великим бізнесом).

У Австрії такий підрозділ існує. Податкова служба для великих компаній (Finanzamt für Großbetriebe) – це податковий орган, котрий відповідає за великі компанії, постачальників фінансових послуг, групи компаній, фонди, а також некомерційні будівельні асоціації.

Податкова служба для великих компаній розташована у Відні, але з її працівниками можна зв'язатися за допомогою різних способів. Службу очолює член правління, а для її підтримки в технічному керівництві призначено двох начальників відділу. Нині у службі працюють близько 600 співробітників [28].

Румунія також має окремий підрозділ по роботі з великими платниками податків – Генеральне управління з адміністрування великих платників податків (Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili, DGAMC). DGAMC є державним органом, підпорядкованим Національному агентству з питань адміністрування податків, через який здійснюється адміністрування податків великих платників, визначених наказом голови агентства. У Румунії пропагується сучасне, партнерське податкове адміністрування, що надає інноваційну систему послуг [29].

Далі з'ясуємо *особливості адміністрування податків, які сплачують ВПП, специфіку їх податкового супроводження, притаманні досліджуваним країнам.*

Адміністрування податків, які сплачують ВПП у Австрії, майже не відрізняється від адміністрування податків, сплачуваних іншими платниками. Його здійснює згадана Податкова служба для великих компаній, котра відповідає за збір усіх федеральних податків для ВПП, за винятком тих, що справляє Державна податкова служба Австрії. Служба відповідає за справляння податку на заробітну плату роботодавців, які є великими платниками. Її загальна відповідальність охоплює питання, пов'язані з преміями за дослідження або податковою знижкою на енергію.

Відповідальність Податкової служби для великих компаній розширена, щоб охопити сфери, котрі не підпадають під концепцію збору податків, такі як призначення податку на приріст капіталу для одержувача приросту капіталу, питання, що стосуються закону про допомогу в галузі охорони здоров'я та соціальної сфери, а також розбиття та розподіл бази муніципального оподаткування для підприємців. Крім того, служба несе відповідальність за повернення податків на основі міжнародних договорів, повернення або відшкодування податку на приріст капіталу, навіть якщо заявник не відповідає встановленим вимогам для великих компаній.

Отже, до основних завдань Податкової служби для великих компаній належать:

- податкова безпека;
- сповіщення;
- супровідний контроль;
- аудит постійних витрат;
- дослідницький бонус;
- відшкодування міжнародних податків (дипломати);
- відшкодування податку на приріст капіталу;
- перевірка ліквідності;
- багатосторонній контроль або міжвідомчий аудит разом з іншими державами;
- процедури взаємного узгодження, процедури вирішення спорів та угоди у сфері трансфертного ціноутворення (APA) [28].

В Австрії існує онлайн-сервіс для платників податків FinanzOnline, який надає їм доступ до різних електронних сервісів, зокрема звітності й сплати податків, перегляду податкової історії та інших фінансових інформаційних послуг. Для отримання доступу до сервісу платники повинні зареєструватися на вебсайті FinanzOnline та мати індивідуальний ідентифікаційний номер (ELSTER) [30].

У Румунії Головне управління з питань адміністрування великих платників податків (DGAMC) з 2022 р. та Національне агентство з фіскального адміністрування (Agenției Naționale de Administrare Fiscală, ANAF) здійснюють адміністрування та супроводження ВПП. З 2022 р.

згідно з новим законодавством останні підпадають під дію спеціальних положень, що вимагають від них підготовки документації з трансфертного ціноутворення [24]. ANAF забезпечує податкове супроводження ВПП щодо всіх видів податків, зокрема податку на прибуток, податку на додану вартість та акцизного податку. Також Національне агентство з фіскального адміністрування складає та затверджує перелік ВПП, відібравши їх за відповідними критеріями.

У рамках реагування на пандемію ANAF створило низку нових електронних послуг для підтримки платників податків та дозволу їм продовжувати взаємодіяти з податковою адміністрацією. Вони охоплювали створення формату електронного подання форм пільг із подвійного оподаткування, відеоідентифікацію для доступу платників податків до віртуального приватного простору, додатки Virtual Private Space, інструмент онлайн-бронювання для управління можливостями зустрічей з ANAF, а також сервіс онлайн-чату [31].

SPY (віртуальний приватний простір) – послуга, котра дозволяє подавати дані електронними засобами та надає докази, пов'язані з обробкою переданих даних, включно з доказами надсилання й отримання даних, забезпечуючи захист переданих даних [32].

ANAF забезпечує ВПП доступ до електронної системи звітності та платежів (Spațiul Privat Virtual), де вони можуть подавати свої декларації й оплачувати податки. ANAF також надає консультації та інформаційну підтримку ВПП.

До основних особливостей адміністрування податків ВПП у Румунії належать:

- спрощена процедура подання декларацій: ВПП можуть подавати їх, зокрема, в електронному вигляді;
- індивідуальний підхід: ВПП можуть отримати консультації щодо податкового законодавства та процедур;
- контроль за дотриманням законодавства: включає проведення податкових перевірок та заходів із мінімізації ризиків з боку ANAF [33].

Досліджуючи ВПП, великий бізнес у будь-якій країні, не можна оминати питання *соціальної відповідальності великого бізнесу*, адже саме ця категорія платників має найширші можливості для реалізації постулатів соціальної відповідальності.

Австрія стала однією з найуспішніших європейських країн після нещодавніх економічних і фінансових криз. Країна послідовно демонструє високі стандарти безпеки, збереження навколишнього середовища, відносно невелику соціальну нерівність, якісну інфраструктуру та функціональну систему соціального забезпечення. Її економічна модель, яку іноді називають (еко)соціальною ринковою економікою, прагне збалансувати економічні й суспільні проблеми і ґрунтується на давно встановленому соціальному партнерстві (позначаючи формалізовані відносини між урядом, роботодавцем та групами інтересів працівників). З огляду на цю, міцно вкорінену

та інституціалізовану форму соціальної солідарності, Австрія перетворилася на прихованого “чемпіона” у сфері корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Починаючи з 2003 р., інституційні зацікавлені сторони, зокрема Австрійська ділова рада з питань сталого розвитку, австрійські економічні палати та Федерація австрійської промисловості, разом із кількома міністерствами та іншими зацікавленими сторонами спільно сприяли формуванню підґрунтя КСВ у Австрії. Крім того, у країні розроблено широкий спектр академічних та професійних навчальних програм, орієнтованих на КСВ, котрі сприяють розвитку навичок і знань відповідальної управлінської практики. Австрія також реалізує різноманітні всесвітньо відомі програми співробітництва між муніципалітетами, консалтинговими компаніями тощо з метою впровадження практики екологічного менеджменту на місцевому рівні, підтримує успішну систему грантів та субсидій, спрямованих на покращання стану довкілля. Останні привели до успішного впровадження понад 40 000 заходів у австрійських компаніях за останні 20 років, хоча вони не обов'язково позначені як ініціативи КСВ.

Австрія також обрала нестандартний підхід при імплементації Директиви Європейської комісії про нефінансову звітність у 2016–2017 рр. Крім включення до національного законодавства її положень, Федеральне міністерство сталого розвитку і туризму уклало добровільну угоду про мінімальні стандарти аудиту звітів про сталий розвиток із компаніями, консультантами та аудиторами (замість того, щоб установлювати керівні принципи для звітності про себе). Це ілюструє певну схильність до використання нетрадиційних та інноваційних підходів до впровадження КСВ [34]. respACT (Австрійська ділова рада з питань сталого розвитку) є провідною корпоративною платформою з КСВ та сталого розвитку в Австрії [35]. Це рушійна сила та координуючий орган між міжнародними організаціями зі сталого розвитку, такими як Всесвітня ділова рада зі сталого розвитку, CSR Europe, і визначені установи та компанії в Австрії. Як австрійська партнерська організація цих провідних світових організацій respACT залучає важливі інструменти, зокрема “Компас Цілей сталого розвитку” або “Керівництво генерального директора щодо Цілей сталого розвитку”. Своєю роботою зі зв'язків із громадськістю respACT підтримує та сприяє подальшому розвитку й набуттю знань із питань сталого менеджменту в австрійських компаніях, а також пропонує організацію робочих груп, лекцій, майстер-класів, вебінарів, розробляє власні інструменти та рекомендації для своїх членів [14; 36–38].

Тема соціальної відповідальності давно є актуальною в різних країнах, зокрема і в Румунії, особливо в останнє десятиріччя. Безперечно, перехід до децентралізованої економіки, який розпочався в 1990 р., і вступ до ЄС у 2007 р. значно змінили румунське суспільство, бізнес-середовище та культуру корпоративного управління [39].

Протягом 2000-х років переговори та підготовчі заходи до вступу до ЄС змінили погляди румунських організацій та підприємств на КСВ. Основна

участь у діяльності з КСВ набула форми реструктуризації технологій для екологічно чистого виробництва, послуг і прийняття соціальних працівників, суспільства, спільноти.

Протягом першої половини 2000-х років діяльність із КСВ здебільшого сприяла транснаціональним компаніям (ТНК), котрі також намагалися реалізувати свою політику та бачення КСВ у Румунії. Важливим кроком вперед у цій сфері в Румунії стало ухвалення Національної стратегії сприяння соціальній відповідальності на 2011 та 2016 рр.

Загалом у Румунії залучення до КСВ існує на рівні середніх і великих компаній, переважно якщо вони контролюються іноземними власниками. Ці компанії беруть участь у різноманітних заходах із КСВ на місцевому чи національному рівні. Основними формами залучення є спонсорська та волонтерська допомога. Бюджет, виділений на проект-ініціативу КСВ, відносно невеликий, менше 10 тис. євро. Процес відбору КСВ-проектів є непрозорим і зосереджений на рівні топ-менеджменту.

Часто спеціального відділу з КСВ немає, тому компанії можуть повністю або частково фінансувати NGOs (фонди), котрі мають здійснювати ініціативи з КСВ під назвою відповідної компанії. Оцінка та звітність щодо діяльності з КСВ також є проблематичними та короткостроковими. Корпоративна соціальна відповідальність сприймається здебільшого як інструмент для здобуття конкурентної переваги, а не довгострокова стратегія сталого розвитку [39].

Висновки. Нами досліджено досвід оподаткування великого бізнесу та великих платників податків в Австрії та Румунії. У результаті аналізу податкового законодавства Австрії та Румунії виявлено, що окремих податків для великого бізнесу в обох країнах не існує, великі підприємства оподатковуються за загальною ставкою податку на прибуток, але в Румунії є окремий податок для мікропідприємств.

Проаналізовано, чи ототожнюються у досліджуваних країнах поняття “великий бізнес” і “великий платник податків”, а також те, які інші поняття вживаються. В Австрії поняття “велике підприємство” та “великий платник” певною мірою ототожнюються: трапляються такі поняття як “Großbetriebe”, “Große Kapitalgesellschaften” та “größUnternehmen” – всі вони в перекладі з німецької мови означають “велике підприємство, компанія, корпорація”. Проте в Австрії є різні критерії для великого підприємства та підприємства, яке підпорядковується Податковій службі для великих компаній. Зокрема *великі підприємства* визначаються за кількістю працівників, сумою річного доходу та загального балансу, а *великі платники податків* – за сумою продажів. В Австрії також зустрічається поняття “топ-500 найбільших компаній” (trend TOP 500: Österreichs größte Unternehmen).

У законодавстві Румунії є поняття *велике підприємство* (marile întreprinderi), або *велика компанія* (companie mare), та окреме поняття *великий платник податків* (marilor contribuabili). Велике підприємство та великий платник податків різняться за критеріями відбору. Зустрічаються також

рейтинги топ-100, топ-50, топ-10 найбільших компаній Румунії. Проаналізувавши топ-10 найцінніших компаній і порівнявши цей список із переліком ВПП за відповідний рік, ми виявили, що всі компанії, представлені в цьому рейтингу, є великими платниками податків.

Розглянуто критерії ідентифікації великого платника податків і великого бізнесу в Австрії та Румунії. В Австрії ВПП вважаються платники, котрі: перевищили поріг доходу від продажів у 10 млн євро; є частиною багатонаціональної групи компаній; надають фінансові послуги; мають певну правову форму; були визнані урядом як некомерційна будівельна асоціація; є частиною групи компаній відповідно до законодавства; підпадають під супровідний контроль або для яких було надіслано запит. У Румунії застосовуються три групи критеріїв відбору великих платників податків: спеціальні критерії, базовий критерій, критерій стійкості. Поняття великого бізнесу, великої корпорації і в Австрії, і в Румунії збігається із загальноєвропейським підходом: великі корпорації – це ті, котрі перевищують принаймні дві з трьох характеристик для корпорацій середнього розміру.

Показано специфіку сервісу великих платників податків у Австрії та Румунії. Розглянуто спеціалізовані органи, котрі працюють із цими платниками, з'ясовано, чи є в досліджуваних країнах окремий підрозділ по роботі з великими платниками податків (великим бізнесом). У Австрії діє окремий підрозділ по роботі з ВПП – Податкова служба для великих компаній (Finanzamt für Großbetriebe) – податковий орган, який відповідає за великі компанії, постачальників фінансових послуг, групи компаній, фонди, а також некомерційні будівельні асоціації. Румунія теж має окремий підрозділ по роботі з ВПП – Генеральне управління з адміністрування великих платників податків (Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili, DGAMC).

Проаналізовано особливості адміністрування податків, котрі сплачують ВПП, а також особливості їх податкового супроводження, притаманні досліджуваним країнам. До основних завдань Податкової служби для великих компаній в Австрії належать: податкова безпека; сповіщення; супровідний контроль; аудит постійних витрат; дослідницький бонус; відшкодування міжнародних податків (дипломати); відшкодування податку на приріст капіталу; перевірка ліквідності; багатосторонній контроль або міжвідомчий аудит разом з іншими державами; процедури взаємного узгодження, процедури розв'язання спорів та угоди у сфері трансфертного ціноутворення. Головні особливості адміністрування податків великих платників у Румунії охоплюють: 1) спрощену процедуру подання декларацій; 2) індивідуальний підхід; 3) контроль за дотриманням законодавства.

Представлено сучасний стан соціальної відповідальності великого бізнесу в Австрії та Румунії.

Для України цікавим є досвід Румунії в розвитку КСВ, а саме створення Національної стратегії сприяння соціальній відповідальності. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі пов'язані з вивченням оподаткування великого бізнесу та великих платників податків у інших країнах.

Список використаних джерел

1. Суторміна В. М., Федосов В. М., Андрущенко В. Л. Держава – податки – бізнес: (із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки) : монографія. Київ : Либідь, 1992. 327 с.
2. Податкова система України / за ред. В. М. Федосова. Київ : Либідь, 1994. 463 с.
3. Славкова А., Ватаманюк О. Критерії ідентифікації великих платників податків: зарубіжний досвід та українські реалії. *Фінанси, облік і аудит*. 2013. № 2 (22). С. 119–131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2013_2_16.
4. Ватаманюк О. С. Супроводження великих платників податків та його вдосконалення в Україні : дис... канд. екон. наук : 08.00.08 / ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”. Київ, 2016. 232 с.
5. Ватаманюк О. Зарубіжний досвід супроводження великих платників податків та його актуальність для України. *Вісник ЖДТУ: економіка, управління та адміністрування*. 2016. № 4 (78). URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/89593>.
6. Сущенко О. М., Пислиця А. В. Сервіс великих платників податків у Австрії. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4439>.
7. What taxes are there in Austria? N26AG. 2023. January 3. URL: <https://n26.com/en-eu/blog/what-taxes-are-there-in-austria>.
8. Romania - Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries Online* / PWC. 2023. URL: <http://surl.li/ollof>.
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
12. Bundesgesetz über allgemeine Bestimmungen und das Verfahren für die von den Abgabenbehörden des Bundes, der Länder und Gemeinden verwalteten Abgaben (Bundesabgabenordnung – BAO) (BGBl. Nr. 194/1961). URL: <http://surl.li/nwhur>.
13. Bundesgesetz, mit dem die Konkursordnung, die Ausgleichsordnung, die Kaiserliche Verordnung über die Einführung einer Konkursordnung, einer Ausgleichsordnung und einer Anfechtungsordnung, das Rechtspflegergesetz, das Handelsgesetzbuch, das Aktiengesetz, das Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung, das Gerichtsgebührengesetz, das Gerichtsorganisationsgesetz und das Bankwesengesetz geändert werden sowie ein Bundesgesetz über die Reorganisation von Unternehmen (Unternehmensreorganisationsgesetz – URG) geschaffen wird (Insolvenzrechtsänderungsgesetz 1997 – IRÄG 1997). URL: <http://surl.li/ekcew>.
14. Lampl A., Sempelmann P. Trend TOP 500: Österreichs größte Unternehmen. trend.at. 2021. URL: <https://www.trend.at/leaders/top-unternehmen-ranking>.
15. LEGEA contabilității nr. 82 din 24 decembrie 1991. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/256378>.
16. LEGE Nr. 31 din 16 noiembrie 1990. URL: <http://surl.li/ollrs>.
17. Chirileasa A. Biggest 100 companies in Romania generate a quarter of the country's business - full list. *Romania Insider*. 2020. October 15. URL: <http://surl.li/nyiuv>.
18. List of Top 50 largest companies in Romania (Datasets by BoldData). *BoldData*. URL: <https://bolddata.nl/en/companies/romania/>.
19. Top 10 - the most valuable Romanian companies 2021. *Valahia. News*. 2020. November 21. URL: <https://valahia.news/top-10-most-valuable-romanian-companies/>.
20. Lista nominala a marilor contribuabili care vor fi administrați de către Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili începând cu data de 1 ianuarie 2022

conform criteriilor de selecție prevăzute de O.P.A.N.A.F. nr. 1782 din 04 noiembrie 2021. URL: <http://surl.li/ollsw>.

21. Finanzamt für Großbetriebe / Bundesministerium für Finanzen. URL: <http://surl.li/nwhvg>.

22. Großunternehmen in Österreich bis 2020. *Statista*. URL: <http://surl.li/ollua>.

23. Ordin Nr. 1.721 din 29 octombrie 2021 privind organizarea activității de administrare a marilor contribuabili / Agenția Națională de Administrare Fiscală. URL: <http://surl.li/ollum>.

24. Tiron-Tudor A., Oana I. R. Corporate social responsibility in Romania. Current Global Practices of Corporate Social Responsibility. CSR, Sustainability, Ethics & Governance / ed. by S. O. Idowu. Cham : Springer, 2021. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-68386-3_14.

25. Organizing the activity of administration of large taxpayers. *Teaha Management Consulting*. 2024. November 21. URL: <http://surl.li/olluz>.

26. Taga A. Romania updates list of large taxpayers required to prepare transfer pricing documentation. *MNE Tax*. 2021. November 8. URL: <http://surl.li/ollve>.

27. How to determine the company size category. *ECHA*. URL: <http://surl.li/nwhvy>.

28. Finanzamt Österreich / Bundesministerium für Finanzen. URL: <http://surl.li/ollvp>.

29. Direcția Generală De Administrare A Marilor Contribuabili. Prezentare DGAMC / DGAMC. URL: <http://surl.li/nwhwn>.

30. FinanzOnline (FON) / Bundesministerium für Finanzen. URL: <https://www.bmf.gv.at/services/finanzonline/fon-ueberblick.html>.

31. The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Home. URL: <https://www.oecd.org/>.

32. Direcția generală de administrare a marilor contribuabili / Agenția Națională de Administrare Fiscală . URL: <http://surl.li/nwhvb>.

33. Catalogul serviciilor livrate contribuabililor / ANAF. URL: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Informatii_R/Catalog_servicii_24052019.pdf.

34. Corporate Sustainability and Responsibility / CSR Europe. URL: <https://www.csreurope.org/>.

35. WKO.at - das Portal der Wirtschaftskammern / Wirtschaftskammer Österreich. URL: <https://www.wko.at/>.

36. CEO Guide to the Sustainable Development Goals / World Business Council for Sustainable Development. URL: <https://sdghub.com/ceo-guide/>.

37. RespACT - Wir fördern die Entwicklung von nachhaltigen Zukunftsthemen / respACT. URL: <https://www.respect.at/portal/de/ueberuns>.

38. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). URL: <https://www.wbcsd.org/>.

39. Pop K. Corporate Social Responsibility In Romania: A Brief Survey. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Negotia*. 2016. Vol. 61 (2). P. 83–104. URL: https://www.researchgate.net/publication/305807388_Corporate_Social_Responsibility_in_Romania_A_Brief_Survey#fullTextFileContent.

References

1. Sutormina, V. M., Fedosov, V. M., & Andrushchenko, V. L. (1992). *State - taxes - business: (from the world experience of fiscal regulation of the market economy)*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

2. Fedosov V. M. (Ed.). (1994). *Tax system of Ukraine*. tutorial. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

3. Slavkova, A., & Vatamanyuk, O. (2013). Criteria for identification of large taxpayers: foreign experience and Ukrainian realities. *Finance, Accounting and Auditing*, 2 (22), 119–131. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2013_2_16 [in Ukrainian].

4. Vatamanyuk, O. S. (2016). *Support of large taxpayers and its improvement in Ukraine* (Ph. D. Dissertation). Kyiv: Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman [in Ukrainian].
5. Vatamaniuk, O. S. (2017). Support of large taxpayers foreign experience and its actuality for Ukraine. *Journal of ZSTU: Economics, Management and Administration*, 4 (78). Retrieved from <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/89593> [in Ukrainian].
6. Sushchenko, O. M., & Pyslytsya, A. V. (2015). Servicing the large taxpayers in Austria. *Efektivna ekonomika*, 10. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4439> [in Ukrainian].
7. N26AG. (2023, January 3). *What taxes are there in Austria?* Retrieved from <https://n26.com/en-eu/blog/what-taxes-are-there-in-austria>.
8. PWC. (2023). Romania - Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries Online*. Retrieved from <http://surl.li/ollof>.
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Tax Code of Ukraine* (Act No. 2755-VI, December 2). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). *Economic Code of Ukraine* (Act No. 436-IV, January 16). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). *About accounting and financial reporting in Ukraine* (Act No. 996-XIV, July 16). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> [in Ukrainian].
12. Bundesgesetz über allgemeine Bestimmungen und das Verfahren für die von den Abgabenbehörden des Bundes, der Länder und Gemeinden verwalteten Abgaben (Bundesabgabenordnung – BAO) (BGBl. Nr. 194/1961). (1961). Retrieved from <http://surl.li/nwhur>.
13. Bundesgesetz, mit dem die Konkursordnung, die Ausgleichsordnung, die Kaiserliche Verordnung über die Einführung einer Konkursordnung, einer Ausgleichsordnung und einer Anfechtungsordnung, das Rechtspflegergesetz, das Handelsgesetzbuch, das Aktiengesetz, das Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung, das Gerichtsgebührengesetz, das Gerichtsorganisationsgesetz und das Bankwesengesetz geändert werden sowie ein Bundesgesetz über die Reorganisation von Unternehmen (Unternehmensreorganisationsgesetz – URG) geschaffen wird (Insolvenzrechtsänderungsgesetz 1997 – IRÄG 1997). (1997). Retrieved from <http://surl.li/ekcew>.
14. Lampl, A., & Sempelmann, P. (2021). *Trend TOP 500: Österreichs größte Unternehmen*. *trend.at*. Retrieved from <https://www.trend.at/leaders/top-unternehmen-ranking>
15. LEGEA contabilității nr. 82 din 24 decembrie 1991. (1991). Retrieved from <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/256378>.
16. LEGE Nr. 31 din 16 noiembrie 1990. (1990). Retrieved from <http://surl.li/ollrs>.
17. Chirileasa, A. (2020, October 15). Biggest 100 companies in Romania generate a quarter of the country's business - full list. *Romania Insider*. Retrieved from <http://surl.li/nyiuv>.
18. BoldData. (n. d.). *List of Top 50 largest companies in Romania* (Datasets by BoldData). Retrieved from <https://bolddata.nl/en/companies/romania/>.
19. Valahia. News. (2020, November 21). *Top 10 - the most valuable Romanian companies 2021*. Retrieved from <https://valahia.news/top-10-most-valuable-romanian-companies/>.
20. Lista nominala a marilor contribuabili care vor fi administrați de către Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili începând cu data de 1 ianuarie 2022 conform criteriilor de selecție prevăzute de O.P.A.N.A.F. nr. 1782 din 04 noiembrie 2021. (2021). Retrieved from <http://surl.li/ollsw>.
21. Bundesministerium für Finanzen. (n. d.). *Finanzamt für Großbetriebe*. Retrieved from <http://surl.li/nwhvg>.

22. Statista. (2020). *Großunternehmen in Österreich bis 2020*. Retrieved from <http://surl.li/ollua>.
23. Agenția Națională de Administrare Fiscală. (2021). *Ordin Nr. 1.721 din 29 octombrie 2021 privind organizarea activității de administrare a marilor contribuabili*. Retrieved from <http://surl.li/ollum>.
24. Tiron-Tudor, A., & Oana, I. R. (2021). Corporate social responsibility in Romania. Current Global Practices of Corporate Social Responsibility. In Idowu, S. O. (Ed.). *CSR, Sustainability, Ethics & Governance*. DOI: 10.1007/978-3-030-68386-3_14.
25. Teaha Management Consulting. 2024. November 21. Organizing the activity of administration of large taxpayers. Retrieved from <http://surl.li/olluz>.
26. Taga, A. (2021, November 8). Romania updates list of large taxpayers required to prepare transfer pricing documentation. *MNE Tax*. Retrieved from <http://surl.li/ollve>.
27. ECHA. (n. d.). *How to determine the company size category*. URL: <http://surl.li/nwhvy>.
28. Bundesministerium für Finanzen. (n. d.). *Finanzamt Österreich*. Retrieved from <http://surl.li/ollvp>.
29. DGAMC. (n. d.). *Direcția Generală De Administrare A Marilor Contribuabili. Prezentare DGAMC*. Retrieved from <http://surl.li/nwhwn>.
30. Bundesministerium für Finanzen. (n. d.). *FinanzOnline (FON)*. Retrieved from <https://www.bmf.gv.at/services/finanzonline/fon-ueberblick.html>.
31. The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Home. (n. d.). Retrieved from <https://www.oecd.org/>.
32. Agenția Națională de Administrare Fiscală. (n. d.). Direcția generală de administrare a marilor contribuabili. Retrieved from <http://surl.li/nwhvb>.
33. ANAF. (n. d.). *Catalogul serviciilor livrate contribuabililor*. Retrieved from https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Informatii_R/Catalog_servicii_24052019.pdf.
34. CSR Europe. (n. d.). *Corporate Sustainability and Responsibility*. Retrieved from <https://www.csreurope.org/>.
35. Wirtschaftskammer Österreich. (n. d.). *WKO.at - das Portal der Wirtschaftskammern*. Retrieved from <https://www.wko.at/>.
36. World Business Council for Sustainable Development. (n. d.). *CEO Guide to the Sustainable Development Goals*. Retrieved from <https://sdghub.com/ceo-guide/>.
37. RespACT. (n. d.). *RespACT - Wir fördern die Entwicklung von nachhaltigen Zukunftsthemen*. Retrieved from <https://www.respect.at/portal/de/ueberuns>.
38. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). (n. d.). Retrieved from <https://www.wbcsd.org/>.
39. Pop, K. (2016). Corporate Social Responsibility In Romania: A Brief Survey. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Negotia*, 61 (2), 83–104. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/305807388_Corporate_Social_Responsibility_in_Romania_A_Brief_Survey#fullTextFileContent.